

УДК 347.78.01

ПОРЯДОК ПРИПИНЕННЯ ПОРУШЕНЬ АВТОРСЬКОГО ПРАВА З ВИКОРИСТАННЯМ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ: НОВАЦІЇ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Леонід Тарасенко

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, Львів, Україна, 79000,
e-mail: leonid.tarasenko@lnu.edu.ua
ORCID ID: 0000-0003-4359-8965*

Стаття присвячена правому аналізу захисту авторського права у позасудовому порядку з використанням мережі Інтернет. Проаналізовано порядок припинення порушень авторського права, які трапляються у цифровому середовищі. Встановлено, що Закон України «Про авторське право і суміжні права» № 2811-IX унормував відносини по-новому, в тому числі з урахуванням розвитку цифрового середовища та у зв'язку з трансформацією багатьох об'єктів авторського права у цифрову форму. Встановлено, що законодавчі зміни стосуються порядку захисту авторських прав. Однією з новацій було оновлення порядку позасудового захисту авторських та суміжних прав, які порушені в мережі Інтернет (так звана процедура «TAKE DOWN NOTICE»). Доведено, що цей порядок важливий з огляду на те, що майже всі об'єкти авторського права станом на сьогодні перемістилися у цифрове середовище, у мережу Інтернет, кожен веб-сайт – це сукупність цифрового контенту, який охоплює різні об'єкти авторського права (письмові твори, фотографічні твори, аудіовізуальні твори тощо). Доведено, що запровадження оновленої процедури позасудового захисту авторських прав, які порушені у мережі Інтернет, є позитивною тенденцією для належної правової охорони авторських прав. Обґрунтовано, що вказаний позасудовий порядок може користуватися значною популярністю та бути корисним суб'єктам майнових авторських прав за умови налагодження порядку оприлюднення даних про власників веб-сайтів, який передбачено законом про авторське право. Встановлено, що процедура TAKE DOWN NOTICE, передбачена законом про авторське право, містить окремі дискусійні моменти, але її незначні недоліки чи окремі спірні положення не повинні стати на заваді її широкому застосуванню. Встановлено, що учасниками процедури TAKE DOWN NOTICE є суб'єкт авторських прав, провайдер та власник веб-сайту. Суб'єктом авторських прав, на захист прав якого розпочинається ця процедура, є або автор, або інший суб'єкт майнових авторських прав. Обґрунтовано, що позасудовий порядок захисту авторських прав доцільно поширити на захист особистих немайнових прав (таких як право на ім'я, право на збереження цілісності твору тощо). За відсутності відповідних змін до закону про авторське право можливим є застосування аналогії закону. Встановлено, що на відміну від попереднього закону про авторське право, який дозволяв використовувати процедуру TAKE DOWN NOTICE лише для окремих об'єктів, таких як аудіовізуальні твори, музичні твори (з текстом або без тексту), комп'ютерні програми, фонограми, відеограми, програми (передачі) організацій мовлення, що перебувають в електронній (цифровій) формі, новий підхід законодавця розширив перелік об'єктів авторського права та суміжних прав, які можуть бути предметом захисту, та може стосуватися будь-якого об'єкта авторського права (і суміжних прав), який підпадає під поняття цифрового контенту. Доведено, що заява про припинення порушення авторських прав у цифровому середовищі – це позиція виключно суб'єкта звернення (тобто позиція правовласника), яка може бути необґрунтованою та голосливою. Тому власник веб-сайту (веб-сторінки) може захищатися й аргументовано доводити

правомірність викладу цифрового контенту на своєму веб-сайті (веб-сторінці) шляхом подання доказів наявності у нього відповідних авторських прав на використання цього контенту або наявності у нього дозволу на таке використання. Встановлено, що правовласник не завжди може ідентифікувати власника веб-сайту чи веб-сторінки, оскільки реєстратори, керуючись законодавством про захист персональних даних та GDPR, не викладають публічно інформацію про фізичних осіб – власників веб-сайту. Встановлено, що за наявності спору щодо правомірності/неправомірності розміщення в мережі Інтернет певного цифрового контенту правовласник повинен надати хостинг-провайдеру підтвердження відкриття судового провадження по справі про захист авторських прав на об'єкт, розміщений як цифровий контент, щодо якого було раніше подано заяву про припинення порушення. Обґрунтовано, що подання заяви про припинення порушення авторських прав у письмовій формі можливе лише на етапі саме подання заяви й отримання відповіді на неї, бо в подальшому все листування між правовласником, власником веб-сайту (веб-сторінки), провайдером відбуватиметься лише в електронній формі, оскільки іншому випадку неможливо дотриматися стислих строків (24–48 год.) для вчинення певних дій, які передбачені законом. Доведено, що повернення до письмової форми листування у межах процедури TAKE DOWN NOTICE є недоцільним. Встановлено, що власник веб-сайту, веб-сторінки не несе відповідальності за порушення авторського права, вчинені з використанням мережі Інтернет, якщо він протягом 48 годин після отримання заяви про припинення порушення унеможливив доступ до цифрового контенту, про який ішлося у заяві.

Ключові слова: інтелектуальна власність, цифровий контент, цифрові об'єкти, майнові права автора, провайдер, веб-сайт, суд.

DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vla.2023.76.089>

Постановка проблеми. Наприкінці 2022 року було прийнято новий Закон України «Про авторське право і суміжні права» № 2811-IX, який вступив у дію з 01.01.2023 року. Прийняття закону є важливим кроком у гармонізації й адаптації національного законодавства у сфері інтелектуальної власності до стандартів ЄС. Новий закон став логічним продовженням реформи у сфері інтелектуальної власності, яка розпочалася 2020 року шляхом прийняття відповідного закону про національний орган інтелектуальної власності, законів, якими було змінено правове регулювання відносин промислової власності (зміни торкнулися винаходів, корисних моделей, промислових зразків, торговельних марок тощо).

Закон України «Про авторське право і суміжні права» № 2811-IX унормував доволі багато відносин по-новому, у тому числі з урахуванням розвитку цифрового середовища та перехід багатьох об'єктів авторського права у цифрову форму.

Зміни торкнулися також і способів та порядку захисту авторських прав. Однією з новацій було оновлення порядку позасудового захисту авторських та суміжних прав, які порушені в мережі Інтернет (так звана процедура «TAKE DOWN NOTICE»).

Цей порядок є важливим з огляду на те, що практично всі об'єкти авторського права станом на сьогодні перемістилися у цифрове середовище, у мережу Інтернет, а кожен веб-сайт – це по суті сукупність цифрового контенту, який охоплює різні об'єкти авторського права (письмові твори, фотографічні твори, аудіовізуальні твори тощо). Відтак, у разі неправомірного використання таких творів на веб-сайті законом повинна бути передбачена швидка процедура реагування з боку правовласника з метою припинення порушення. Тому оновлена законодавцем процедура TAKE DOWN NOTICE є актуальною для наукового дослідження.

Погоджуємося з твердженням, яке висловлено у науковій літературі, що існує гостра необхідність у розвитку та впровадженні нових нетрадиційних способів ефективного захисту інтелектуальної власності в інформаційному середовищі, оскільки доцільно боротися і викоринювати несанкціоноване копіювання і незаконний обіг інтелектуальної власності в кіберпросторі [3, с. 496].

Стан дослідження. Позасудовий порядок захисту авторських прав у цифровому середовищі неодноразово був предметом наукового дослідження різних науковців, як зарубіжних, так і вітчизняних, серед яких К. О. Зеров [1; 6], Ю. М. Капіца [2], А. В. Кирилук [3], В. Троцька [5], О. С. Яворська [7], А. С. Штефан [6] та інші. Водночас після прийняття нового закону про авторське право (2022) не проводилося комплексне наукове дослідження щодо порядку припинення порушень авторських прав у мережі Інтернет, що свідчить про актуальність цього наукового дослідження.

Цілями статті є характеристика позасудового порядку припинення порушень авторських прав, які трапляються у мережі Інтернет, обґрунтування висновків щодо вдосконалення правового регулювання досліджуваних відносин.

Завданням статті є визначити дискусійні моменти правового регулювання досліджуваних відносин, проаналізувати етапи позасудового порядку захисту авторських прав, охарактеризувати шляхи вдосконалення чинного законодавства України у досліджуваній сфері.

Виклад основного матеріалу. Стаття 56 Закону України «Про авторське право і суміжні права» від 01.12.2022 року № 2811-IX (далі – закон про авторське право) детально унормовує порядок припинення порушень авторського права і суміжних прав з використанням мережі Інтернет. Ідеться про позасудову процедуру, якою може скористатися автор (інший суб'єкт майнових авторських прав) для припинення порушення його/її авторського права, що відбулося у мережі Інтернет. У науковій літературі зазначають, що така позасудова процедура захисту авторських прав трактується як «самозахист», оскільки до цієї процедури не залучено жоден юрисдикційний орган [1, с. 131]. Актуальність цієї позасудової процедури зумовлена необхідністю пошуку швидких механізмів захисту авторських прав, оскільки має місце посилення Інтернет-піратства, що посилюється численними випадками, коли відповідач (порушник) є невідомим [2, с. 135].

Процедура позасудового захисту достатньо формалізована, досить чітко структурована і поділена на певні етапи.

У науковій літературі слушно відзначають, що перевагами застосування позасудового врегулювання спору щодо захисту авторських прав є: 1) оперативність вирішення спору; 2) економічність порівняно з процедурою судового вирішення спору; 3) можливість запобігти виникненню подібних спорів чи конфліктів у майбутньому [5, с. 39]. Погоджуємося з цим твердженням, оскільки звісно судовий порядок захисту авторських прав характеризується тривалістю, складністю, необхідністю понесення судових витрат.

Учасниками цієї процедури є суб'єкт авторських прав, провайдер та власник веб-сайту. Суб'єктом авторських прав, на захист прав якого розпочинається ця процедура, є або автор, або інший суб'єкт саме майнових авторських прав. Такий висновок доцільно зробити з аналізу складових заяви про припинення порушення, яку подають власнику веб-сайту та/або провайдеру, з якої вбачається, що обов'язково варто довести наявність у заявника майнових прав на об'єкт авторського права чи виключних прав на використання такого об'єкта. Дискусійним є питання про те, що чи може автор вимагати припинення порушення його особистих

немайнових прав, зокрема, права на ім'я, права на збереження цілісності твору. Наприклад, в мережі Інтернет на веб-сайті (зокрема, у соціальних мережах, на інших Інтернет-ресурсах) може трапитися правомірне використання фотографічного твору, малюнка без зазначення імені автора (і практично можливо зазначити ім'я автора). У такому разі формально автор не може ініціювати захист свого особистого немайнового авторського права в порядку статті 56 закону про авторське право, оскільки це прямо не передбачено законом. Водночас, чи може автор скористатися процедурою TAKE DOWN NOTICE для захисту особистих немайнових авторських прав, застосовуючи аналогію закону відповідно до ч. 1 ст. 8 ЦК України – питання дуже дискусійне. Вважаємо, що позасудовий порядок захисту авторських прав доцільно поширити і на захист особистих немайнових прав (таких, як право на ім'я, право на збереження цілісності твору тощо). За відсутності відповідних змін у закон про авторське право можливим є застосування аналогії закону.

Іншим учасником процедури TAKE DOWN NOTICE є власник веб-сайту, яким традиційно вважають або реєстранта відповідного доменного імені, або отримувача послуг хостингу. Також закон вирізняє особу, яка є володільцем облікового запису (власник веб-сторінки). Відтак законодавець надає кілька варіантів, хто може бути потенційним порушником авторських прав. Це зумовлено тим, що кілька осіб можуть бути долучені до керування цифровим контентом веб-сайту. Такий підхід є цілком виправданим і відповідає загальносвітовій практиці визначення особи, якій адресується вимога (претензія) щодо припинення порушення.

Третім учасником позасудової процедури захисту авторських прав у мережі Інтернет є постачальник послуг хостингу, який надає послуги та/або ресурси для розміщення відповідного веб-сайту.

Першим етапом припинення порушення авторських прав у цифровому середовищі є звернення суб'єкта майнових авторських прав до власника веб-сайту або до власника веб-сторінки (якщо можливо розмежувати власника веб-сайту і власника веб-сторінки, і при цьому саме власник веб-сторінки є відповідальним за розміщення певного цифрового контенту). Законодавець у ч. 1 ст. 56 закону про авторське право наголошує, що власник веб-сторінки, навіть якщо володіє обліковим записом, що дозволяє йому самостійно, незалежно від власника веб-сайту, розміщувати інформацію на веб-сторінці та управляти нею, не вважається власником веб-сайту.

Звертаємо увагу на те, що заява може стосуватися будь-якого об'єкта авторського права (і суміжних прав), який підпадає під поняття цифрового контенту. Цифровий контент або ж електронна (цифрова) інформація характеризується законодавцем як будь-які відомості чи дані в електронній (цифровій) формі, що містять об'єкти авторського права та/або суміжних прав і можуть зберігатися та/або поширюватися у вигляді одного або декількох файлів (частин файлів), записів у базі даних на зберігаючих пристроях комп'ютерів, серверів тощо у мережі Інтернет. На відміну від попереднього закону про авторське право, який дозволяв використовувати процедуру TAKE DOWN NOTICE лише для окремих об'єктів, таких як аудіовізуальні твори, музичні твори (з текстом або без тексту), комп'ютерні програми, фонограми, відеограми, програми (передачі) організацій мовлення, що знаходяться в електронній (цифровій) формі, новий підхід законодавця розширив перелік об'єктів авторського права та суміжних прав, які можуть бути предметом захисту. Такий підхід виправданий, оскільки попередня редакція закону про авторське право фактично не дозволяла застосовувати процедуру TAKE DOWN NOTICE для захисту прав на письмові твори, фотографічні твори тощо, дуже часто

використовуються у цифровому середовищі, і не завжди таке використання є правомірним. Тому використання поняття «цифровий контент» доцільно вважати вдалим, оскільки будь-який об'єкт авторського права чи суміжних прав може підпадати під критерії цифрового контенту.

Закон дуже формалізовано підходить до складових частин заяви про припинення порушення авторського права, яка обов'язково повинна містити такі елементи:

1) відомості про заявника (скаржника), необхідні для його ідентифікації;
2) чітка ідентифікація об'єкта авторського права (вид, назва, інші відомості), про порушення права на який йдеться у заяві;

3) обґрунтування (вмотивоване) наявності у заявника майнових авторських прав на об'єкт авторського права, чи виключних прав на використання такого об'єкта (вказується підстави виникнення таких прав, строк чинності таких прав), натомість якщо заявник є первинним суб'єктом відповідних майнових авторських прав, це треба вказати окремо;

4) гіперпосилання на електронну (цифрову) інформацію, розміщену або в інший спосіб використану на веб-сайті, або гіперпосилання на веб-сторінку, до якої здійснювалося інтерактивне надання доступу об'єкта авторського права або об'єкта суміжних прав, про порушення майнових прав на який ідеться у заяві;

5) вимогу до власника веб-сайту про припинення порушеного права, а саме щодо унеможливлення доступу до цифрового контенту на веб-сайті; також така вимога може адресуватися провайдеру послуг обміну контентом щодо недопущення ним подальшого розміщення на веб-сайті зазначеного цифрового контенту;

6) інформація про постачальника послуг хостингу, який надає послуги та ресурси для розміщення відповідного веб-сайту або їх частин у мережі Інтернет. При цьому варто зважати на те, що власник веб-сайту, який розміщує свій веб-сайт або його частину в мережі Інтернет на власних ресурсах та/або самостійно забезпечує доступ до нього з використанням мережі Інтернет, який надає можливість іншим особам розміщувати цифровий контент на його веб-сайті, трактується законом постачальником послуг хостингу;

7) твердження заявника, що наведена в заяві інформація є достовірною, а наявність у заявника прав, про порушення яких заявлено, перевірена адвокатом або представником у справах інтелектуальної власності (патентним повіреним), за представництвом (посередництвом) якого подається заява.

Дискусійним аспектом є можливість подання заяви про припинення порушення авторських прав винятково за посередництвом адвоката або патентного повіреного. Для юридичних осіб-правовласників ця вимога обов'язкова. Фізичні особи-правовласники можуть подати заяву про припинення порушення авторських прав до власника веб-сайту самостійно. Водночас на стадії звернення з такою заявою до хостинг-провайдера участь адвоката (або патентного повіреного) як підписанта заяви є обов'язковою.

Очевидно такий підхід законодавець обрав недаремно, оскільки у разі виникнення спору щодо правомірності викладу оспорюваного цифрового контенту, для невідновлення провайдером доступу до нього у доволі стислі строки (10 днів) необхідно подати докази на підтвердження відкриття судового провадження про захист авторських прав. Відтак, саме адвокат зможе забезпечити супровід від початку і до кінця – починаючи від формування заяви про припинення порушеного права, яка адресується власнику веб-сайту, на якому розміщено цифровий контент, та/або хостинг-провайдеру, закінчуючи поданням позову до суду.

Хоча у науковій літературі також наявна й інша цікава позиція, відповідно до якої обов'язкове залучення адвоката до процедури позасудового захисту авторських прав призводить до обмеження прав заявника на звернення за захистом свого порушеного права [7, с. 31].

Закон встановлює дуже стислі строки реагування на заяву про припинення порушення. Загалом усі строки, передбачені законом у межах процедури TAKE DOWN NOTICE, є дуже стислими, і тому постає питання про реальну можливість вчинити дії, передбачені законом, у такі незначні строки, зокрема:

– власник веб-сайту та/або веб-сторінки невідкладно, **не пізніше 48 годин** з моменту отримання заяви про припинення порушення авторського права, зобов'язаний унеможливити доступ до цифрового контенту та надати заявнику і постачальнику послуг хостингу інформацію про вжиті заходи;

– власник веб-сайту та/або веб-сторінки **протягом 48 годин** з моменту отримання заяви скерує повідомлення про відмову в задоволенні заяви постачальнику послуг хостингу і заявнику;

– власник веб-сайту (якщо він не є власником веб-сторінки) невідкладно, **не пізніше 24 годин** з моменту отримання заяви про припинення порушення, зобов'язаний скерувати її копію власнику веб-сторінки;

– власник веб-сайту **протягом 24 годин** з моменту отримання від власника веб-сторінки відповіді на заяву про припинення порушення надсилає її заявнику та постачальнику послуг хостингу;

– у разі якщо **протягом 48 годин** з моменту скерування власнику веб-сторінки заяви про припинення порушення власник веб-сторінки не направив власнику веб-сайту повідомлення про відмову, власник веб-сайту самостійно унеможлиблює доступ до цифрового контенту, а про вжиті заходи повідомляє заявника та постачальника послуг хостингу **протягом 96 годин**; тощо.

Звертаємо увагу на те, що заява про припинення порушення авторських прав у цифровому середовищі – це позиція винятково суб'єкта звернення (тобто позиція правовласника), яка може бути необгрунтованою та голосливою. Відтак, власник веб-сайту (веб-сторінки) може захищатися й аргументовано доводити правомірність викладу цифрового контенту на своєму веб-сайті (веб-сторінці) шляхом подання доказів наявності у нього відповідних авторських прав на використання цього контенту або наявності у нього дозволу на таке використання. Окрім того, власник веб-сайту (веб-сторінки) може заперечувати і з процедурних питань (а саме – заяву про припинення порушення оформлено з порушенням вимог закону).

Правовласник не завжди може ідентифікувати власника веб-сайту чи веб-сторінки. Це пов'язано з тим, що реєстратори, керуючись законодавством про захист персональних даних та GDPR, не викладають публічно інформацію про фізичних осіб – власників веб-сайту. Тому заявник має право звернутися безпосередньо до постачальника послуг хостингу, який надає послуги та/або ресурси для розміщення відповідного веб-сайту, із заявою про припинення порушення авторського права. Таке звернення до хостинг-провайдера є можливим у двох випадках: власник веб-сайту (веб-сторінки) проігнорував заяву від правовласника або в публічних базах даних записів про доменні імена (WHOIS) відсутні відомості про власника веб-сайту.

Цікавою є норма про те, що у разі неможливості встановлення заявником коректних даних, достатніх для належного надсилання ним заяви про припинення порушення авторських прав, такий заявник може звернутися до Установи (тобто Міністерства економіки України) для сприяння у визначенні власника веб-сайту

та/або до постачальника послуг хостингу. Не зовсім зрозуміло, як Міністерство економіки України повинно «сприяти» правовласнику у встановленні власника веб-сайту. Очевидно для надання такого сприяння міністерство повинно володіти інформацією про власників веб-сайту, а, отже, робимо висновок, повинен функціонувати певний реєстр, певна база даних реєстрантів, осіб, які оплачують послуги хостингу. Запровадження таких реєстрів, баз даних потребує прийняття відповідних підзаконних актів. Водночас, зважаючи на те, що Інтернет не має кордонів, постає питання щодо діяльності реєстраторів і постачальників послуг хостингу, які є нерезидентами, і на яких не поширюється юрисдикція України. Ці суб'єкти не зобов'язані надавати інформацію про власників веб-сайтів на вимогу українських правовласників, адвокатів, органів влади. У науковій літературі вказують, що у цьому випадку присутній іноземний елемент, що пов'язаний з іншим правопорядком, ніж український правопорядок [4].

Законодавець передбачив положення щодо надання публічної інформації про власників веб-сайтів. Так, власники веб-сайтів (юридичні особи, фізичні особи-підприємці) та постачальники послуг хостингу зобов'язані розмішувати у вільному доступі на власних веб-сайтах та/або *(це «та/або» доцільно змінити на «та», оскільки вказана інформація повинна бути публічною)* в публічних базах даних записів про доменні імена (WHOIS) достовірну інформацію про себе: 1) повне ім'я або найменування власника веб-сайту та постачальника послуг хостингу; 2) повна адреса місця проживання або місцезнаходження власника веб-сайту та постачальника послуг хостингу; 3) контактна інформація власника веб-сайту та постачальника послуг хостингу, у тому числі адреса електронної пошти, номер телефону, за якими з ними можливо оперативно зв'язатися.

Натомість фізичні особи, які не є суб'єктами господарювання, розмішують у вільному доступі на веб-сайтах, власниками яких вони є, **або** в публічних базах даних записів про доменні імена (WHOIS) лише контактну інформацію – електронна пошта, номер телефону. Очевидно, що недобросовісні реєстранти можуть подавати неправдиві дані або можуть не стежити за повідомленнями, які їм надходять. Водночас, вважаємо, що процедура TAKE DOWN NOTICE покладає на реєстрантів (або осіб, які оплачують послуги хостингу) обов'язок стежити за повідомленнями, які можуть їм надходити на електронну пошту або на інші вказані засоби зв'язку. В іншому випадку існуватиме ризик блокування цифрового контенту на веб-сайті, оскільки власник веб-сайту оперативно не відреагує на заяву про припинення порушення.

Заява подається хостинг-провайдеру виключно через адвоката (чи патентного повіреного).

Постачальник послуг хостингу зобов'язаний невідкладно (не пізніше 24 годин з моменту отримання такої заяви) надіслати власнику веб-сайту копію заяви про припинення порушення, а також повинен роз'яснити правові наслідки ненадання відповіді на таку заяву.

Власник веб-сайту знову ж таки у дуже стислі строки повинен відреагувати на заяву, переслану йому провайдером. Зокрема, протягом 24 годин з моменту отримання від постачальника послуг хостингу копії заяви про припинення порушення він або припиняє порушення, або надає мотивовану відповідь про відмову у задоволенні заяви. Вважаємо, що 24-годинний строк у більшості випадків є недостатнім для реагування на розгляд заяви про порушення авторських прав. Інколи власник веб-сайту може вчасно не помітити повідомлення від хостинг-провайдера, може перебувати у відпустці, на лікуванні чи у відрядженні без постійного он-лайн

доступу до засобів зв'язку та електронної пошти. Часто також для підготовки відповіді на таку заяву є потреба звернутися до адвоката за консультацією, якому до того ж, безумовно, треба певний розумний час для опрацювання заяви, інших доказів, треба певний час, щоб написати відповідь тощо. Тому, видається, не завжди буде можливим для власника веб-сайту надати відповідь фактично протягом доби після отримання заяви про припинення порушення.

Натомість закон передбачає доволі жорсткі наслідки у разі неотримання хостинг-провайдером відповіді від власника веб-сайту (веб-сторінки): унеможливлення доступу до цифрового контенту.

Власник веб-сайту може в подальшому вимагати розблокування контенту, подавши заяву, в якій мотивовано відсутність порушених авторських прав заявника.

У будь-якому разі правовласник, розпочинаючи процедуру блокування цифрового контенту, який, на думку такого суб'єкта майнових авторських прав, порушує його права, повинен бути готовий до наступного пред'явлення судового позову.

Фактично за наявності спору щодо правомірності/неправомірності розміщення в мережі Інтернет певного цифрового контенту правовласник повинен надати хостинг-провайдеру підтвердження відкриття судового провадження по справі про захист авторських прав на об'єкт, розміщений як цифровий контент, щодо якого було раніше подано заяву про припинення порушення. Строк для надання такого підтвердження – 10 робочих днів з моменту отримання правовласником повідомлення від хостинг-провайдера, в якому наведено аргументи власника веб-сайту щодо правомірності розташування спірного контенту.

Доцільно звернути увагу на те, що закон чітко передбачає надання правовласником саме доказів відкриття провадження по справі судом, а не доказів звернення до суду. Натомість після отримання судом позовної заяви про захист авторських прав, суд фактично вирішує питання про відкриття провадження протягом 6 днів (день на передачу справи судді, 5 днів для вирішення питання про відкриття провадження, ст. 187 ГПК України). Тому 10-денний строк, у межах якого треба підготувати позов, сформулювати доказову базу, подати позов, отримати ухвалу суду про відкриття провадження по справі, є певною мірою недостатнім для того, щоб встигнути пройти всі ці етапи подання і прийняття позову. У разі якщо позивач (правовласник) не вкладеться у цей, передбачений законом, строк, і доступ до цифрового контенту буде відновлено, позивач не позбавлений права подати заяву про забезпечення позову.

Також дискусійним є питання про форму подання заяви про припинення порушеного авторського права. Цю заяву «викладають письмово у паперовій та/або електронній формі». Крім того, заяву в електронній формі оформлюють з обов'язковим накладанням кваліфікованого електронного підпису адвоката або патентного повіреного, також додають примірник заяви у звичайній електронній формі без накладання електронного цифрового підпису. Ця норма (щодо дублювання заяви з КЕП і без КЕП) потрібна лише для того, щоб уникнути технічних труднощів, пов'язаних із відкриттям файлу, який містить заяву з КЕП.

Власне дискусійним є питання про повернення до письмової форми подання заяви про припинення порушення. Стара редакція закону про авторське право не передбачала можливості подання такої заяви в письмовій формі.

Очевидно, що подання заяви про припинення порушення в письмовій формі можливе лише на етапі саме подання заяви й отримання відповіді на неї, бо в подальшому все листування між правовласником, власником веб-сайту (веб-сторінки), провайдером відбуватиметься лише в електронній формі, оскільки в іншому разі

неможливо дотриматися стислих строків (24–48 год.) для вчинення певних дій, які передбачені законом.

Незрозуміло, яка доцільність запровадження альтернативи початку процедури TAKE DOWN NOTICE чи шляхом подання заяви про припинення порушення в електронній, чи в письмовій формі. У письмовій формі заяву адресат може не отримати. Законодавець у цьому випадку передбачає: у разі якщо адресат відмовляється від отримання заяви або відсутній за вказаною адресою, днем та датою отримання заяви є день та дата проставлення оператором поштового зв'язку у повідомленні про вручення інформації, про відмову адресата від отримання заяви або інформації про відсутність адресата за зазначеною адресою. Але ж адресат об'єктивно може бути відсутній за вказаною поштовою адресою через поважні причини, які, очевидно, оператор поштового зв'язку не знатиме. Окрім того, лист (залежно від виду відправлення) зберігається на пошті протягом 14–30 календарних днів. Це тривалий час, і незрозуміло, як у такому разі обчислювати строки, в межах яких мають вчинятися певні дії відповідно до процедури TAKE DOWN NOTICE.

Вважаємо, що доцільно розглянути питання про відмову від письмової форми листування в межах процедури TAKE DOWN NOTICE.

Важливим аспектом процедури TAKE DOWN NOTICE є те, що власник веб-сайту, веб-сторінки не несе відповідальності за порушення авторського права, вчинені з використанням мережі Інтернет, якщо він протягом 48 год. після отримання заяви про припинення порушення унеможливив доступ до цифрового контенту, про який ішлося у заяві. У такому разі подальше пред'явлення позову суб'єктом майнових авторських прав до такого власника веб-сайту (веб-сторінки) про захист авторського права шляхом, наприклад, стягнення компенсації або відшкодування збитків, буде безрезультатним, оскільки пряма норма закону звільняє відповідача від відповідальності. Водночас законодавець передбачив виняток з цього правила: повторність порушення (протягом 3 місяців) щодо одного і того ж об'єкта авторського права (навіть незважаючи на усунення порушення після отриманої заяви).

Висновки. Доведено, що запровадження оновленої процедури позасудового захисту авторських прав, які порушені у мережі Інтернет, є позитивною тенденцією для належної правової охорони авторських прав. Обґрунтовано, що вказаний позасудовий порядок може користуватися значною популярністю та бути корисним суб'єктам майнових авторських прав за умови налагодження порядку оприлюднення даних про власників веб-сайтів, який передбачено законом про авторське право. Встановлено, що процедура TAKE DOWN NOTICE, передбачена законом про авторське право, містить окремі дискусійні моменти, але її незначні недоліки чи окремі спірні положення не повинні стати на заваді її широкому застосуванню.

Список використаних джерел

1. Зеров К. О. Особливості захисту авторських прав на твори, розміщені в мережі Інтернет. Київ : Інтерсервіс, 2018. 220 с.
2. Капіца Ю. М., Рассомахіна О. А., Шахбазян К. С. Спеціальні механізми захисту авторського права і суміжних прав у мережі Інтернет. *Інформація і право*. 2012. № 3. С. 129–140.
3. Кирилюк А. В. Форми та види захисту авторських прав у мережі Інтернет. *Матеріали Міжнарод. наук.-практ. конф.* Одеса : Гельветика, 2021. Т. 2. С. 493–496.
4. Мисенко О. Припинення порушень авторського права у мережі Інтернет. Ліга-Блоги. 2023. URL : <https://blog.liga.net/user/amyisenko/article/49711> (дата звернення 01.03.2023).

5. Троцька В. Позасудове врегулювання спорів згідно з Європейським законодавством про авторське право і суміжні права в єдиному цифровому ринку. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2022. № 1. С. 35–43.
6. Штефан А. С., Зеров К. О. Припинення порушень авторського права і суміжних прав у мережі Інтернет: огляд законодавчих новел. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2017. № 3. С. 18–26.
7. Яворська О. С. Законодавчі новели щодо захисту авторських і суміжних прав у разі їх порушення з використанням мережі Інтернет. *Часопис цивільстики*. 2017. № 26. С. 29–33.

References

1. Zеров, K. O. (2018). *Osoblyvosti zakhystu avtorskykh prav na tvory, rozmishcheni v merezhi Internet*. Kyiv: Interservis.
2. Kapitsa, Yu. M., Rassomakhina, O. A., Shakhbazian, K. S. (2012). Spetsialni mekhanizmy zakhystu avtorskoho prava i sumizhnykh prav u merezhi Internet. *Informatsiia i pravo*, № 3, 129–140.
3. Kyryliuk, A. V. (2021). Formy ta vydy zakhystu avtorskykh prav u merezhi Internet. *Materialy Mizhnar. nauk.-prakt. konf.* Odesa: Helvetyka, t. 2, 493–496.
4. Mysenko, O. (2023). Prypynennia porushen avtorskoho prava u merezhi Internet. Liha-Blohy. Retrieved from <https://blog.liga.net/user/amyisenko/article/49711> (data zvernennia 01.03.2023).
5. Trotska, V. (2022). Pozasudove vrehuliuvannia sporiv zghidno z Yevropeiskym zakonodavstvom pro avtorske pravo i sumizhni prava v yedynomu tsyfrovomu rynku. *Teoriia i praktyka intelektualnoi vlasnosti*, № 1, 35–43.
6. Shtefan, A. C., Zеров, K. O. (2017). Prypynennia porushen avtorskoho prava i sumizhnykh prav u merezhi Internet: ohliad zakonodavchykh novel. *Teoriia i praktyka intelektualnoi vlasnosti*, № 3, 18–26.
7. Iavorska, O. S. (2017). Zakonodavchi novely shchodo zakhystu avtorskykh i sumizhnykh prav u razi yikh porushennia z vykorystanniam merezhi Internet. *Chasopys tsyvilistyky*, № 26, 29–33.

PROCEDURE FOR TERMINATION OF COPYRIGHT VIOLATIONS USING THE INTERNET: INNOVATIONS IN LEGAL REGULATION

Leonid Tarasenko

*Ivan Franko National University of Lviv,
1, Universytetska Str., Lviv, Ukraine, 79000,
e-mail: leonid.tarasenko@lnu.edu.ua
ORCID ID: 0000-0003-4359-8965*

The article considers the legal analysis of copyright protection in an extrajudicial manner using the Internet. The author analyzes the procedure for terminating copyright violations that occur in the digital environment. It is established that the Law of Ukraine «On Copyright and Related Rights» No. 2811-IX normalized relations in a new way, including taking into account the development of the digital environment and in connection with the transformation of many copyright objects into digital form. It is established that the legislative changes relate to the procedure for copyright protection. One of the innovations was the updating of the procedure for out-of-court protection of copyright and related rights that are violated on the Internet (the so-called «TAKE DOWN NOTICE» procedure). It is proven that this procedure is important considering the fact that, as of today, almost all objects of copyright have moved to the digital environment, to the Internet, each website is a collection of digital content that includes various objects copyright (written works, photographic works, audiovisual works, etc.). It is also proven

that the introduction of an updated procedure for out-of-court protection of copyrights that have been infringed on the Internet is a positive trend for proper legal protection of copyrights. It is substantiated that the specified out-of-court procedure can enjoy significant popularity and be useful to the subjects of property copyrights, provided that the procedure for publishing data about website owners, which is provided for by the copyright law, is established. It is established that the TAKE DOWN NOTICE procedure provided for by the copyright law contains certain debatable points, but its minor shortcomings or certain controversial provisions should not stand in the way of its wide application. It is also established that the participants of the TAKE DOWN NOTICE procedure are the subject of copyright, the provider and the owner of the website. The subject of copyright, for the protection of whose rights this procedure is initiated, is either the author or another subject of property copyright. It is substantiated that it is advisable to extend the extrajudicial procedure for copyright protection to the protection of moral rights (such as the right to a name, the right to preserve the integrity of a work, etc.). In the absence of relevant changes to the law on copyright, it is possible to apply the analogy of the law. It is concluded that unlike the previous copyright law, which allowed the use of the TAKE DOWN NOTICE procedure only for certain objects, such as audiovisual works, musical works (with or without text), computer programs, phonograms, videograms, programs (transmissions) of broadcasting organizations that are in electronic (digital) form, the new approach of the legislator expanded the list of objects of copyright and related rights that may be the subject of protection, and may refer to any object of copyright (and related rights), which falls under the concept of digital content. It is highlighted that a statement on the termination of copyright infringement in the digital environment is a position exclusively of the subject of the appeal (that is, the position of the right holder), which may be unfounded and unfounded. Therefore, the owner of the website (web page) can defend himself and prove the legality of the presentation of digital content on his website (web page) by providing evidence that he has the appropriate copyright for the use of this content or that he has permission for such use. It is established that the right holder may not always be able to identify the owner of the website or web pages, as the registrars, guided by the legislation on the protection of personal data and GDPR, do not publicly disclose information about natural persons - the owners of the website. It is stated that in the event of a dispute regarding the legality/illegality of placing certain digital content on the Internet, the right holder shall provide the hosting provider with confirmation of the opening of court proceedings on the protection of copyright for the object placed as digital content, in respect of which an application for termination of infringement. It is substantiated that submitting an application for the termination of copyright infringement in written form is possible only at the stage of submitting the application and receiving a response to it, because in the future all correspondence between the copyright holder, the owner of the website (web page), the provider will take place only in electronic form, because in the opposite case it is impossible to comply with short deadlines (24-48 hours) for taking certain actions, which are provided by law. It is proven that returning to the written form of correspondence within the framework of the TAKE DOWN NOTICE procedure is impractical. It is established that the owner of a website or web page is not liable for copyright infringement committed using the Internet, if within 48 hours after receiving a notice of termination of the violation, he has prevented access to the digital content referred to in the notice.

Keywords: intellectual property, digital content, digital objects, author's property rights, provider, website, court.

*Стаття: надійшла до редакції 17.02.2023
прийнята до друку 16.05.2023*